

834.5 (471) *Kikka*, 1941 "Keski-Satakunnan
O.

Keski-Satakunnan Osuusliike r.l.

Toimintakertomus
vuodelta

1941

48.384.

Keski-Satakunnan Osuusliikkeen r.l. Edustajiston

varsinainen

kevätkokous

pidetään osuusliikkeen konttorissa huhtikuun 19 p:nä
1942 kello 12.

Kokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1. Kokouksen avaus ja laillisuus.
2. Valitaan kokoukselle puheenjohtaja.
3. Valitaan pöytäkirjantekijä, kaksi pöytäkirjan tarkastajaa ja kaksi äänten laskijaa.
4. Esitetään johtokunnan vuosikertomus sekä hallintoneuvoston ja tilien tarkastajain siitä antama lausunto ja vahvistetaan tilinpäätös.
5. Päätetään vastuuvapauden myöntämisestä johtokunnalle ja hallintoneuvostolle sekä muista toimenpiteistä, joihin osuuskunnan kuluneen vuoden hallinto ja siitä annettu kertomus saattavat antaa aihetta.
6. Päätetään ylijäämän käyttämisestä.
7. Päätetään säästökassan talletusrajan koroittamisesta niin, että yhdeltä tallettajalta otetaan vastaan talletuksia korkeintaan 100.000:— saakka.
8. Käsitellään hallintoneuvoston ja osuuskunnan jäsenten esittämät asiat.

Kiikassa maaliskuun 16 p:nä 1942.

Vilho Kröpi,
hallinton. puheenj.

KESKI-SATAKUNNAN OSUUSLIIKE R.L.

TOIMINTAKERTOMUS

V. 1941.

Taloudellinen kehitys.

Suurvaltain sodan jatkumisesta huolimatta maamme taloudellinen kehitys kevätpuolella vuotta kävi elpymisen ja jälleenrakentamisen merkeissä. Mutta kesäkuun 26. päivänä maamme uudelleen joutui puolustussotaan, jota jatkui koko loppuvuoden ajan.

Vuoden alkupuolella oli myös suurvaltasodassa rauhallinen vaihe, jolloin taisteluja käytiin vain Kreikassa ja Pohjois-Afrikassa ilmasodan jatkuessa Kanaalin rannalla. Huhtikuussa leimahti Balkanilla sota, joka johti Jugoslavian ja Kreikan kukistumiseen. Kesäkuun alussa englantilaiset hyökkäsivät Ranskan mandaattialueelle Syyriaan, joka kukistui. Kesäkuun 22. päivänä alkoi sitten suur-sodan toinen vaihe Saksan hyökätessä Neuvostoliittoon, johon sotaan ennen pitkää useimmat manner-Euroopan valtiot, mm. Suomi, yhtyivät. Tällöin Englanti puolestaan liittolaisineen julisti sodan näille maille, mm. Suomelle. Suhteiden kiristyttyä Yhdysvaltojen ja Japanin välillä Japani 7. päivänä joulukuuta julisti sodan Yhdysvalloille ja Englannille, joten suurvaltasota vuoden lopussa laajeni maailmansodaksi.

Suomen sota Neuvostoliittoa vastaan kehittyi suotuisasti. Elokuun 16. päivänä vallattiin Sortavala ja saman

kuun 30. päivänä Viipuri. Syyskuun alussa oli koko luovutettu Karjala vallattu takaisin, ja taistelu jatkui neuvostovenäläisiä tukikohtia vastaan Itä-Karjalassa, jolloin Äänislinna vallattiin lokak. 1. päivänä. Joulukuun 6. päivänä venäläiset jättivät myös Hangon.

Uusi sota merkitsi maamme tuotannollisen työn ankaraa supistumista työvoiman ja raaka-aineiden puutteen johdosta. Samaten se merkitsi elintarvikkeiden niukkenemista entisestäänkin. Tähän vaikutti osaltaan Petsamon »henkireiän» tukkeutuminen vähän ennen toisen puolustus-sotamme alkamista.

Vuoden 1941, kuten edellisenkin vuoden sato muodostui erittäin epäsuotuisaksi ankaran kuivuuden sekä epäedullisten korjuuolosuhteiden johdosta. Suoritettujen laskelmien mukaan vuoden viljasato oli vain n. 70 %, heinä-sato n. 60 % ja perunasato n. 60 % normaalista. Teollisuustuotanto kärsi raaka-aineiden ja työvoiman puutetta. Ulkomaankauppa muodostui häiriöistä huolimatta verraten vilkkaaksi. Kokonaiskauppavaihto siviilitavarain osalta kohosi vuotta aikaisemmasta 62 %, jolloin kuitenkin on otettava huomioon tapahtunut voimakas hintojen nousu. Tuontivoittoisuus kohosi edellisestä huonosta vuodesta kaksinkertaiseksi eli 4.6 miljardiin markkaan. Säännöstely sekä erityisesti tavarain puute ovat vaikuttaneet kotimaankauppaan supistavasti. Hintojen nousua on koitettu ehkäistä yhtä tehostetuimmin toimenpitein mm. säännöstelyä laajentamalla ja siirtämällä aikaisemman hintalautakunnan tehtävät erikoiselle hintaneuvostolle. Tästä huolimatta hintatasoa ei ole voitu pitää muuttumattomana osaksi tuotantokustannusten kallistumisesta, osaksi ulkomaisten tavarain hintain noususta johtuen. Elinkustannukset kohosivat vuoden kuluessa 14.5 % ollen indeksin nousu sodan edellisestä tasosta 50 %. Työväen palkkataso ei ole kohonnut likikään vastaavasti nousun ollessa vain 25—35 %. Hintaneuvoston päätöksen mukaan työ-

palkkoja on lupa korottaa korkeintaan $\frac{2}{3}$ elinkustannusten noususta. Valtion velka, joka ennen suursodan puhkeamista oli noin 4 miljardia, on nyt noussut 27 miljardiin markkaan ja setelistö vastaavasti 2.2 miljardista 7.3 miljardiin markkaan. Valtio on pyrkinyt lisäämään käyttövarojaan ja estämään inflation kehitystä korottamalla veroja ja laskemalla liikkeelle obligaatiolainoja.

KESKI-SATAKUNNAN OSUUSLIIKE R.L.
V. 1941.

Kuluneen vuoden jälkipuoliskolla joutui maamme taas käymään verisiä uhreja vaativaa sotaa itäistä naapuriaan vastaan, Moskovan pakkorauhan kestänyt vain vähän toista vuotta. Kun »välirauhasta» tuli näin lyhyt ja talvisotamme jo oli tavattoman vaikea, on maamme talouselämä erittäin raskaasti kuormitettu. Tärkeistä tarvikkeista ja raaka-aineista alkaa olla puutetta, varsinkin kun sodan laajentuessa vuoden lopussa todelliseksi maailman sodaksi, maamme on valtamerentakaisiin maihin nähden joutunut »miottiin».

Vaikeuksista ei siis viime vuonna ole ollut puutetta. Toimihenkilöistä osa joutui puolustusvoimain palvelukseen, lisäksi kuljetusvaikeuksia, varsinkin vuoden loppupuolella on esiintynyt ja säännöstelymääräykset ovat yhä mutkistuneet, aiheuttaen tavattomasti lisätyötä. Kuitenkin on vuodesta selvitty tyydyttävästi, kun huomioimme ne olosuhteet, joissa on jouduttu työskentelemään. Ostava yleisökin on käsittänyt, että ne vajavaisuudet ja puutteet joita liiketoiminnassa nykyisin esiintyy, johtuvat meistä riippumattomista tekijöistä.

Seuraavassa selostamme lähemmin liikkeemme toimintaa:

Jäsenistö.

Kuluneen vuoden ajalla liittyi osuuskuntaamme uusia jäseniä 41. Entisiä erosi kuoleman kautta 21 ja paikkakunnalta poismuuton vuoksi 13. Osuuskunnan jäsenmäärä

lisääntyi kertomusvuonna 7 jäsenellä ja oli vuoden lopussa 967.

Ammattinsa perusteella jäsenet ryhmittivät seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1. Tilallisia	69	14	83
2. Pienviljelijöitä	77	21	98
5. Maataloustyöväkeä	131	31	162
4. Virkamiehiä ja suurl. harjoittajia ..	—	1	1
5. Konttoristeja ja pikkul. harjoittajia ..	52	20	72
6. Teollisuustyöväkeä	426	96	519
7. Muuta työväkeä	6	2	8
8. Vapaiden ammattien harjoittajia ..	—	1	1
9. Muita	3	5	8
10. Ryhmäjäseniä	—	—	15
Yhteensä	764	191	967

Toimipaikat.

Uusia myymälöitä ei kertomusvuoden aikana avattu, mutta lisääntyi myymäläin luku yhdellä, kun Heinoon jakamo muutettiin myymäläksi. Pari jakamo lopetettiin. Vuoden päättyessä oli toiminnassa 12 myymälää, 3 jakamo ja leipomo.

Liikevaihto.

Vaikka tavaroista on ollut suurtakin puutetta, niin sitenkin on liikevaihto lisääntynyt aika huomattavasti. Myynnin lisääntymiseen on tietysti vaikuttanut osaltaan hintatason kohoaminenkin. Kokonaismyynti oli mk 11.316.795:99 mistä lisäystä mk 1.695.484:38 eli 17,62 %.

Eri kuukausien osalle jakautui myynti seuraavasti:

Tammikuu....	924.527:60	+	400.533:60	+	76,44 %
Helmikuu....	790.043:10	+	98.590:15	+	14,26 »
Maaliskuu....	911.557:70	+	183.991:95	+	25,29 »
Huhtikuu....	1.000.979:—	+	207.884:35	+	26,21 »
Toukokuu....	1.153.310:10	+	344.576:40	+	42,61 »
Kesäkuu....	925.483:95	+	131.711:10	+	16,6 »
Heinäkuu....	893.376:25	+	135.630:90	+	17,9 »
Elokuu.....	887.960:96	+	22.933:41	+	2,65 »
Syyskuu.....	939.730:28	+	85.507:19	+	10,01 »
Lokakuu....	887.827:90	—	7.439:36	—	0,83 »
Marraskuu....	857.938:60	—	43.614:42	—	4,84 »
Joulukuu....	1.144.060:55	+	135.179:11	+	13,4 »
Yhteensä	11.316.795:99	+	1.695.484:38	+	17,62 %

Eri toimipaikkojen kesken jakautui myynti seuraavasti:

Myymälä N:o 1	2.310.338:05	+	272.509:45	+	13,37 %
» » 2	372.442:55	+	49.493:80	+	15,33 »
» » 3	1.629.769:30	—	109.456:—	—	6,29 »
» » 4	703.764:25	—	10.284:50	—	14,40 »
» » 5	1.381.749:85	+	394.102:75	+	33,14 »
» » 6	1.048.877:10	+	248.881:05	+	33,11 »
» » 7	710.229:92	+	77.150:12	+	12,19 »
» » 8	553.606:50	+	101.785:95	+	22,53 »
» » 9	631.378:55	+	304.317:05	+	93,05 »
» » 10	619.259:25	+	120.079:90	+	24,06 »
» » 11	374.368:55	+	53.587:35	+	16,71 »
» » 12	305.756:70	+	104.236:70	+	51,73 »
	10.641.540:57	+	1.606.403:62	+	17,78 %
Keskusvarasto	105.442:24	+	105.442:24	+	100,00 »
Maatalousvarasto	454.342:28	—	131.832:38	—	22,50 »
Teuraskarjak.	115.470:90	+	115.470:90	+	100,00 »
Yhteensä	11.316.795:99	+	1.695.484:38	+	17,62 %

Kuntien kesken jakautui myynti seuraavasti:

	Myynti	1941 myynti %	1940 myynti %
Kiikka.....	3.386.544:85	29,93	31,95
Kauvatsa....	2.971.377:77	26,26	28,05
Tyrvää.....	2.042.504:90	18,05	16,84
Karkku.....	1.687.506:55	14,91	12,36
Kiikoinen....	553.606:50	4,90	4,70
Varasto.....	675.255:42	5,95	6,10
Yhteensä	11.316.795:99	100,00	100,00

Leipomo.

Leipomon valmistus lisääntyi myöskin huomattavasti, vaikka loppupuolella vuotta jauhojen niukkuus haittasikin valmistusta, sillä elokuussa loppuivat vehnäjauhot kokonaan ja ruisjauhojenkin saanti on tuottanut vaikeuksia.

Leipomon valmistus oli mk 784.656:40 mistä lisäystä mk 364.491:90 eli 86,75 %. Heinäkuussa aloitti leipomomme myöskin sotilasleivän valmistuksen ja on toimittanut armeijalle vuoden loppuun mennessä 32.961 kg. leipää.

Leipomon tuotannosta on myyty omissa toimipaikoissa mk 607.310:— eli 77,4 % ja sotilasleipää mk 177.346:40 eli 22,6 %. Leivän myynti omissa toimipaikoissa on lisääntynyt mk 187.145:50 eli 44,54 %.

Leipomon valmistus eri kuukausina oli:

Tammikuu.....	42.720:—	lisäys 51,00 %
Helmikuu.....	50.558:15	» 83,00 »
Maaliskuu.....	69.065:25	» 100,00 »
Huhtikuu.....	54.009:10	» 38,00 »
Toukokuu.....	66.754:05	» 65,00 »
Kesäkuu.....	61.218:40	» 121,00 »
Heinäkuu.....	44.545:25	» 20,00 »
Elokuu.....	120.512:13	» 240,00 »
Syyskuu.....	74.708:47	» 93,00 »
Lokakuu.....	79.139:35	» 126,00 »
Marraskuu.....	57.378:95	» 50,00 »
Joulukuu.....	64.047:30	» 67,6 »
Yhteensä	784.656:40	lisäys 86,75 %

Eri leipäryhmiä valmistettiin seuraavasti:

		1941 %	1940 %
Ruokaleipää	309.594:45	39,45	36,91
Kahvileipää	220.861:95	28,15	52,54
Sokerileipää	76.853:60	9,80	21,40
Sotilasleipää	177.346:40	22,60	—

Tavarain hankinta.

Jatkuvan ja yhä laajenevan suursodan vuoksi on useita tärkeitäkin tavaralaatuja maastamme kokonaan loppunut, eivätkä tehtaatakaan työvoiman ja raaka-ainepuutteen vuoksi ole kyenneet enään toimittamaan kuin murto-osan kysynnästä. Myöskin kuljetusvaikeudet rautateilla ovat huomattavasti vaikeuttaneet niidenkin tavarain saantia, joita vielä on ollut muuten saatavissa.

Ostot on yleensä keskitetty OTKlle, joskin yksityisiltä on olosuhteiden pakosta pitänyt ostaa joku määrä.

Ostot ovat jakautuneet seuraavasti:

		1941 %	1940 %
OTKlta	5.995.902:97	64,56	67,09
KKlta	37.455:65	0,4	0,47
Osuuskaupoilta	22.471:65	0,24	0,12
Yksityisiltä	676.075:14	7,28	7,42
Käteisostot	2 555.164:78	27,52	24,9
Yhteensä	9.287.070:19	100,00	100,00

Erilaisia tavaralaatuja hankittiin seuraavasti:

Ravinto- ja nautintoaineita	7.087.425:—	76,32 %
Taloustavaroita	318.908:62	3,43 »
Lyhyttavaroita	135.461:46	1,46 »
Rauta- ja rakennusaineita	981.290:53	10,57 »
Tekstiili- ja teollisuustuotteita	535.213:11	5,76 »
Jalkineita ja nahkateoksia	228.772:47	2,46 »
Yhteensä	9.287.070:19	100,00 %

Säästökassa.

Säästökassan toiminnassa on ollut havaittavissa sama edullinen kehitys, kuin muussakin liiketoiminnassa. Talletuskanta lisääntyi korot mukaanluettuina mk 107.076:77 ja vastakirjat 14.

Säästökassan toiminta selviää lähemmin seuraavassa laskelmassa:

Talletukset 1/1 —41	701.999:19
Talletettu 237 erässä	365 351:—
Nostettu 205 »	286.527:73
	ero 78.823:27
Korkoja liitetty pääomaan	28.253:50 107.076:77
Talletukset 31/12 —41	mk 809.075:96
Vastakirjoja käytännössä 1/1 —41	427 kpl.
» avattiin	52
» lopetettiin	38 14 »
» käytännössä 31/12 —41	431 kpl.

Kiinteistöt.

Vuoden aikana ostettiin Tyrvään pitäjän Kallialan kylästä asuinrakennus tontteineen, johon tulevaisuudessa on aikomus avata myymälä. Kauvatsan pitäjän Yttilän kylästä ostettiin myymälälle tontti, samoin ostettiin Kauvatsan Sääkskosken myymälän varastorakennukselle tontti. Kauvatsan asema-alueella olevaa varastorakennusta laajennettiin ja Illon myymälälle rakennettiin uusi varastorakennus. Muita rakennussuunnitelmia ei alkaneen sodan vuoksi voitu toteuttaa.

Kiinteistöjen rakentamiseen ja uusien hankkimiseen on käytetty kaikkiaan mk 159.932:—, mistä summasta on kirjattu kulunkitilille mk 21.000:—. Kiinteistöjen arvoista poistettiin mk 16.000:—, jääden niiden kirjanpitoarvoiksi mk 778.000:—.

Kalustot.

Kalustoissa ei päättäneen vuoden aikana tapahtunut suurempia lisäyksiä, ainoastaan päämyymälään ostettiin sähköllä käypä lihamylly. Lisäksi on ostettu pienempää kalustoa, kuten vaakoja, mittoja, punnuksia ja konttoriin valaisimia, laskukone y.m.

Näihin hankintoihin on käytetty 34.140:— markkaa, mistä on kirjattu kalustokuluihin mk 17.240:15.

Kalustoista poistettiin tilinpäätöksessä 21.280:— markkaa, jäaden niiden kirjanpitoarvoiksi mk 370.000:—.

Palovakuutukset.

Kaikki vakuutuksemme on otettu Keskinäisestä Palojen Tapaturmavakuutusyhtiö Kansasta. Liikkeemme omaisuus on palovakuutettu seuraavista summista:

Tavaravarastot	2.354.000:—
Kiinteistöt	1.285.500:—
Kalustot	5 ⁰ 4.400:—
	<u>mk 4.233.900:—</u>

Huoltotoiminta.

Osuuskuntamme jäsenet ovat edelleenkin olleet hautausapuvakuutuksessa. Henkilökunta on ollut tapaturma- ja ryhmähenkivakuutuksessa.

Hautausapuvakuutuksia on maksettu 24 tapauksessa 12.000:— mk.

Liikkeemme on maksanut myöskin sellaisten sodassa kaatuneiden jäsenten, jotka eivät vielä olleet sääntöjen määräämää aikaa osuuskunnan jäseninä, omaisille hautausapuvakuutuksen. Rahastosta on hautausapuja maksettu 6 tapauksessa 3.000:— mk.

Kummilahjoina on jaettu jäsenten vastasyntyneille lapsille kpl. 100:— talletuksia säästökassasta yhteensä mk 3.900:—.

Valistustyö.

Valistustyön suoritus tapahtui taas entiseen tapaan. Osuustoiminnallisia juhlia, joita ei edellisenä vuotena voitu järjestää, toimeenpantiin 7. Puhujana näillä juhlilla oli KKn puhuja Aug. Pekkanen. Kuluttajain Lehteä tilattiin 905 vuosikertaa jäsenille, Osuusliike-lehteä tilattiin hallintoelinten jäsenille 12 vkr, ja Työtoveri-lehteä henkilökunnalle 22 vkr. Lisäksi järjestettiin toukokuussa 5 lyhyet nykyhetken ruuanlaittokurssit, joilla luennoi ja opasti talousopettaja Aili Lindström.

Edustajisto.

Jäsenten edustajistoon ovat kuuluneet seuraavat osuuskunnan jäsenet:

Eino Jyränoja.	Reino Kotiranta.	Kalle Lehtinen.
Vilho Kröpi.	Kalle Leino.	Esteri Salonen.
Väinö Kaukonen.	Selma Heinonen.	Kalle Virtanen.
Kalle Pohja.	Vilho Ojala.	Sulo Viitanen.
Paavo Lähteenmäki.	Eero Heinänen.	Frans Haanpää.
Väinö Ojala.	Hannes Mäkelä.	Veikko Koskinen.
Niilo Ruusunen.	Lauri Nokari.	Kalle Välimäki.
Frans Salmela.	Otto Nieminen.	Kalle Kärki.
Kalle Jokinen.	Hugo Tuominen.	Väinö Jalonen.
Oskari Salminen.	Lauri Virtanen.	Oskari Välimaa.

Edustajisto on pitänyt sääntömääräiset kaksi kokousta, joista pöytäkirjoihin on merkitty 25 pykälää.

Hallintoneuvosto.

Osuuskunnan hallintoneuvostoon ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Vilho Kröpi.	Kalle Pohja.	Eino Jyränoja.
Väinö Ojala.	Kalle Jokinen.	Oskari Salminen.
Väinö Jalonen.	Lauri Nokari.	Eero Heinänen.

Hallintoneuvoston puheenjohtajana on toiminut Vilho Kröpi ja sihteerinä L. Mäntylä.

Hallintoneuvosto on pitänyt 5 kokousta joista pöytäkirjaan on merkitty 54 pykälää.

Johtokunta.

Johtokuntaan ovat kuuluneet L. Mäntylä, A. Suuniittu ja K. Lehtinen.

Johtokunta on pitänyt 17 kokousta, joista pöytäkirjaan on merkitty 87 pykälää. Johtokunnan puheenjohtajana ja sihteerinä on toiminut L. Mäntylä.

Myymäläneuvostot.

Myymäläneuvostoihin ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Kiikassa: Eino Jyränoja, O. Välimaa, K. Leino, S. Viitanen ja N. Ruusunen.

Kiimajärvellä: O. Salminen, K. Virtanen ja J. Pajunen.

Kauvatsalla: Fr. Haanpää, V. Seppälä, P. Lähteenmäki, H. Heino ja Selma Heinonen.

Illossa: E. Heinänen, K. Välimäki ja H. Aalto.

Karkussa: K. Jokinen, K. Lehtinen, Siiri Järvinen, T. Mäkinen ja Panny Virtanen.

Tyrväässä: V. Ojala, Ester Salonen ja H. Mäkelä.

Sääkskoscalla: Fr. Salmela, P. Kröpi, J. Ranta ja O. Nieminen.

Kiikoisissa: L. Nokari, L. Lehtonen, L. Hohkala, M. Yli-Nokari ja Y. Valli.

Yttilässä: V. Kröpi, Fr. Suhonen, V. Koskinen ja L. Heino.

Roismalassa: V. Jalonen, V. Niemi, E. Huhtala, O. Harju ja V. Juurikivi.

Nuupalassa: K. Pohja, Saima Koivumäki ja V. Ojala.

Leipomossa: V. Ojala, H. Mäkelä ja Saima Koivumäki. Myymäläneuvostot ovat pitäneet 62 kokousta.

N.M.-toimikunnat.

N.M.-toimikuntiin ovat kuuluneet:

Kiikassa: Irma Oksa, Helmi Ruusunen, Saara Korpela, Oiva Mäntylä ja Ester Viitanen.

Kauvatsalla: Aili Tasku, Eva Lehtinen, Selma Heinonen, Tyyne Heino ja Armas Lehtinen.

Karkussa: Saida Laine, Jenny Kallio, Siiri Järvinen, Ida Lilja, Kaisa Lehtinen ja Uno Parviainen.

Tyrväässä: Martta Joensuu, Saima Koivuranta, Ester Salonen, Ilma Pohja, Kerttu Kosonen ja Toivo Kosonen.

Kiikoisissa: Jenny Yli-Nokari, Anna Lehtinen, Anna Lehtonen, Tilda Nokari ja Tilda Värinen.

Tilientarkkailu.

Kuluneen vuoden tilit tarkastivat KKn määrääminä T. J. Puumalainen ja E. Luoto sekä osuuskuntakokouksen valitsemina Hugo Tuominen ja Niilo Ruusunen.

Kassan ja kirjanpidon kuukausitarkkailijoina ovat toimineet hallintoneuvoston valitsemina Hugo Tuominen ja Eino Jyränoja sekä johtokunnan puolesta A. Suuniittu. Tarkastuksia on toimitettu vuoden ajalla 11 kertaa.

Myymäläin kassantarkastuksista ovat huolehtineet myymäläneuvostot.

Edustus keskusjärjestöissä.

Osuuskuntamme edustajina KKn, OTKn, Kansayhtiöiden ja Hämeen-Satakunnan osuuskauppaliiton kokouksissa ovat olleet Väinö Ojala, Lauri Nokari ja L. Mäntylä.

Yrjö Lehtinen

syntynyt Kiikassa
23. 4. 1920

kaatunut Karjalassa
10. 8. 1941

Ensimmäisenä liikkeemme toimihenkilöistä, joutui alikersantti Yrjö Lehtinen uhraamaan nuoren lupaavan elämänsä maamme vapauden puolesta.

Valoisalla ja hymyilevällä olemuksellaan, sekä aina ystävällisellä käytöksellään saavutti hän hallintoelinten, asiakkaiden ja työtoveriensa jakamattoman suosion.

Yrjö Lehtisessä menetti liikkeemme yhden ahkerimmista ja tunnollisimmista toimihenkilöistään, sekä toimihenkilöt kaikkein parhaita työtovereitaan. Muistonsa tulee kauan säilymään keskuudessamme.

Henkilökunta.

Mitään suurempia muutoksia henkilökunnan keskuudessa ei kuluneen vuoden aikana ole tapahtunut. Talvella erosi kirjanpitäjä rouva Kaija Penttilä ja hänen tilalleen valittiin neiti Toini Laitinen. Kun miehiä joutui armeijan palvelukseen on jouduttu ottamaan tavallista runsaammin harjoittelijoita liikkeen palvelukseen, samoin aiheutti sotilasleivän leivonta huomattavan lisäyksen leipomon henkilökunnassa.

Vuoden päättyessä oli liikkeemme palveluksessa henkilöitä seuraavasti:

	Michiä	Naisia	Yhteensä
Konttorissa	1	2	3
Myymälöissä	6	20	26
Varastossa	3	—	3
Leipomossa	2	6	8
	12	28	40

Taloudelliset tulokset.

Vaikka jo kuluneen vuoden aikana tavaraniukkuus huomattavasti vaikeutti liiketoimintaa, eikä vanhoja varastoja sanottavasti enää ollut, niin sittenkin tulokset muodostuivat tyydyttäväiksi ja osuuskuntamme taloudellinen asema vahvistui huomattavasti.

Tilivuoden ylijäämä ennen poistoja oli 219.562:21 ja poistojen jälkeen 183.282:21. Tulot ja menot jakautuivat seuraavasti:

Tulot:		Menot:	
Myynnistä	7,00 %	Palkat	4,25 %
Tuotannosta	1,83 »	Yleiskulut	3,19 »
Kassa-alennukset ..	0,18 »	Korot	0,61 »
Vuosialennukset ..	0,59 »	Poistot	0,33 »
OTKn ylijäämäpal.	0,40 »	Ylijäämä	1,62 »
	10,00 %		10,00 %

Omaisuustase 31/12 1941.

Varat:

Rahaa kassassa	124.639: 43
Pankkitalletukset	36.349: 85
Tavaravarastot	941.093: —
Tilisaatavat	312.468: 81
Kalustot	370.000: —
Kiinteistöt	778.000: —
Arvopaperit	218 648: —
	<u>mk 2.781.199: 09</u>

Velat:

Tilivelat	532.455: 01
Kiinnityslainat	265.000: —
Velkakirjat	75: 90
Säästökassa	809.075: 96
Osuuspääoma	133.426: 54
Rahastot	852.583: 46
Edell. vuoden käyttäm. ylijäämä	5.300: —
Tilivuoden ylijäämä	183.282: 21
	<u>mk 2.781.199: 09</u>

Tulostase 1/1—31/12 1941.

Tulot:

Myynnin ja tuotannon ylijäämä	998.772: 04
Kassa-alennukset	20.587: 25
Vuosialennukset	67.033: 94
OTKn ylijäämän palautus	45.477: —
	<u>mk 1.131.870: 23</u>

Menot:

Palkat	480.726: 25
Yleiskulut	329 932: 25
Korot	69.146: 92
Verot	31.472: 60
Poistot kalustoista	21.280: —
» kiinteistöistä	16.000: —
Tilikauden ylijäämä	183.282: 21
	<u>mk 1.131.870: 23</u>

Ylijäämän käyttö:

Ylijäämä	183.282: 21	
Sääntöjen mukaan		
Vararahastoon 50 %	91.641: 21	
Käyttörahaan 10 %	18.328: 20	109.969: 41
Jää edustajiston käytettäväksi ..	mk	73.312: 80

Johtokunta ehdottaa tämän käytettäväksi seuraavasti:

Ylijäämän palautusrahaan	60.000: —	
Osuuspääoman korkorahaan	6.500: —	
Hautausapurahaan	2.400: —	
Edustajiston käytettäväksi	4.412: 80	
	mk	73.312: 80

Johtokunta ehdottaa ylijäämän palautettavaksi 1 % ja osuuspääomalle korko 5 %.

Jos edelläoleva ehdotus ylijäämän käytöstä hyväksytään tulevat osuuskunnan omat varat olemaan seuraavasti:

Vararahasto	706.833: 62	
Käyttöraha	176.206: 83	
Hautausapurahasto	26.000: —	
Osuuspääoman korkorahasto	15.477: 45	
» takaisinmaksurah.	7.765: 57	
Hallintoneuvoston käyttöraha	8.117: 05	
Johtokunnan käyttöraha	2.989: 45	943.489: 97
Ylijäämän palautusraha	87.962: 90	
Osuuspääoma	133.426: 55	
	mk	1.164.879: 42

Kiikassa helmikuun 8 p:nä 1942.

Johtokunta.

L. Mäntylä

A. Suuniittu.

K. Lehtinen.

Tilintarkastuslausunto.

KESKI-SATAKUNNAN OSUUSLIIKKEEN r.l. varsinaisen osuuskuntakokouksen valitsemina olemme suorittaneet osuuskunnan vuoden 1941 tilien tarkastuksen. Sen perusteella esitämme seuraavaa:

1. Tilinavaus on oikea. Tilimerkinnot ovat pätevien tositteiden mukaiset.
2. Tilinpäätös on laadittu oikein ja tilinpäätösperusteet ovat täysin vakavaraiset.
3. Käteiskassa on hallintoelinten vuoden varrella toimittamissa tarkastuksissa ollut kirjojen mukainen. Tilintarkastuksen aikana laskemamme käteiskassa vastasi rahatilin saldoa.
4. Omaisuuserät vastasivat tilinpäätökseen merkittyä määrää ja ne olivat riittävästi palovakuutetut. Käyttöomaisuudesta oli tehty kohtuulliset poistot. Kiinteistön omistus- y.m. asiaperit olivat kunnossa.
5. Velkaerät, säästökassan saldo ja osuuskunnan rahat tot niihin luettuina, olivat oikein merkityt tilinpäätökseen.
6. Kirjanpito on tarkoituksenmukaisesti järjestetty sekä oikein ja huolellisesti hoidettu.
7. Osuuskunnan liike- y.m. toiminta on tilikauden aikana ollut suotuisaa. Hallinnossa ja hoidossa on noudatettu osuuskunnan ja säästökassan sääntöjen määräyksiä ja kaikin puolin hyväksyttäviä menettelytapoja.

Edellä esitetyn perusteella ja kun osuuskunnan asioita on muutenkin hoidettu poikkeuksellisten olojen vaatimukset huomioonottaen ja eri säännöstelymääräyksiä moitteettomasti seuraten, tunnollisesti ja hyvin onnistuneesti, ehdotamme,

että tilinpäätös vahvistettaisiin,
että tili- ja vastuuvellallisille myönnettäisiin
vastuuvapaus vuodelta 1941.

Johtokunnan ylijäämäkäyttöehdotus on sääntöjen mukainen, joten puollamme sen hyväksymistä.

Kiikassa helmikuun 10. päivänä 1942.

T. J. Puumalainen.

KKn määräämä tilintarkastaja.

E. E. Luoto.

KKn määräämä tilintarkastaja.

Niilo Ruusunen.

Osuuskuntakokouksen valitsema
tilintarkastaja.

Huugo Tuominen.

Osuuskuntakokouksen valitsema
tilintarkastaja.

Hallintoneuvoston lausunto.

Tarkastettuaan johtokunnan laatiman toiminta- ja tilikertomuksen vuodelta 1941, sekä tutustuttuaan tilintarkastajain lausuntoon, jättää hallintoneuvosto ne jäsenten edustajiston kevätkokouksen käsiteltäviksi, ehdottaen puolestaan, että tilinpäätös vahvistettaisiin ja ylijäämä käytettäisiin johtokunnan ehdottamalla tavalla.

Kiikassa maaliskuun 5 p:nä 1942.

Vilho Kröpi.

L. Mäntylä.

Edistysmielinen osuuskauppaliike ja sen keskusjärjestöt v. 1941.

Sotasaika sekä siitä johtunut tavarankäytön sekä työvoiman puute kuin myös kuljetusvaikeudet ovat suuresti haitanneet edistysmielisten osuuskauppallisten järjestöjen toimintaa.

Osuusliikkeet.

Vuoden 1941 päättyessä oli edistysmielisiä osuusliikkeitä yhteensä 127. Vastaava luku edellisenä vuonna oli 119, joten lisäys on 8, joista 2 osuusliikettä on uutta ja 6, jotka ovat sijainneet vallatulla alueella, ovat alkaneet toimintansa uudelleen. Vuoden päättyessä oli osuusliikkeiden jäsenmäärä 336 551, josta lisäystä oli 18 515, mikä osoittaa, että osuusliikkeet huonosta ajasta huolimatta ovat voineet palvella ostajia ja siten saada uusia jäseniä. Myymälöitä oli yhteensä 2 487, jossa lisäystä 157, ja ruokaloita ja kahviloita 269, jossa lisäystä 68.

Säännöstelystä ja tavarankäytön puutteesta huolimatta osuusliikkeiden liikevaihto nousi 3 047 166 286 markkaan, jossa lisäys oli 338 053 412 markkaa eli 12.5 %. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon vieläkin suurempi hintojen nousu, joten myyntimäärän voi katsoa alentuneen n. 30 %.

Säästökassojen talletuskanta oli vuoden 1941 päättyessä 348 546 716 mk, jossa lisäystä oli 7 685 562 mk. Vastakirjoja oli vuoden lopussa 7 978, jossa lisäystä 1 182.

Kulutusosuuskuntain Keskusliitto.

Epänormaalit olot ovat vaikuttaneet häiritsevästi myöskin osuusliikkeiden aatteellisen keskusjärjestön Kulutusosuuskuntien Keskusliiton toimintaan. Huomattava osa miespuolisista toimihenkilöistä sekä toimistosta että tuotantolaitoksista joutui sotapalvelukseen, joten havaittavissa oli työvoiman puutetta. Huomattavin on työvoiman puute ollut rakennus- ja asunto-osastolla sekä tuotantolaitoksissa. Valistustoiminta on rauhanaikaiseen verrattuna huomattavasti supistunut. KKn liikevaihto oli 43 714 311: 87, jossa lisäystä oli 4 642 995 mk eli 11.5 %. Tuotantolaitosten yhteinen tuotantoarvo oli 15 896 004 mk ja oli se 2 116 015 mk eli 13.3 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Näitäkin numeroita arvosteltaessa on hintojen nousu otettava huomioon.

Osuustukkukauppa r.l.

Osuustukkukaupan r.l. liikevaihto oli v. 1941 mk 1 613 320 877. Liikevaihdon lisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 215.7 milj. markkaa eli 14.8 %.

OTKn omista tuotantolaitoksista lähetettyjä tuotteita laskutettiin mk 289 921 300 arvosta. Lisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 3.0 milj. mk eli 1.1 %.

Eri tuotantolaitosten kehitys oli seuraavanlainen:

Kahvipaahtimo lähetti viime vuonna 2 484 716 kg paahdettua kahvia ja kahvinkorviketta. Edellisenä vuonna oli paahtimon lähettämän kahvin ja korvikkeen määrä 3 393 862 kg, joten vähennys viime vuonna oli 909 146 kg eli 26.8 %. Lähetetyn kahvin ja korvikkeen raha-arvo oli 67.5 milj. mk ja oli siinä vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna 23.1 %.

Helsingin myllystä lähetettiin v. 1941 10 857 465 kg erilaisia vehnävalmisteita, 11 642 184 kg ruistuotteita, 1 143 650 kg kaurahiutaleita, 78 310 kg ohra- ja ohra-

3717 860 kg erilaisia rehuja eli yhteensä 27 439 469 kg, raha-arvoltaan 106.8 milj. mk. Edellisenä vuonna oli yhteismäärä 25 188 199 kg ja raha-arvo 95.2 milj. mk.

Margariinitehtaalta lähetettiin 1 525 977 kg margariinia, raha-arvoltaan 26.1 milj. markkaa. Edellisenä vuonna lähetettiin margariinia 1 025 440 kg ja oli lähetetyn määrän raha-arvo 18.3 milj. markkaa.

Pukimon valmisteiden viime vuonna toimitetun määrän raha-arvo oli 23.4 milj. markkaa. Lisäys edellisestä vuodesta oli 12.8 %.

Neulomosta toimitettujen valmisteiden raha-arvo oli 16.7 milj. mk, johon sisältyvät myös valtiolle toimitetut äitiysavustuspakkaukset. Edellisenä vuonna oli toimitusten raha-arvo 15.2 milj. markkaa.

Naisten pukimo lähetti vuoden kuluessa valmisteitansa kauppaan 1.3 milj. mk:n arvosta. Edellisenä vuonna oli vastaava määrä 1.0 milj. markkaa.

Vuodevaatetehtaan valmisteita lähetettiin 4.1 milj. markan arvosta. Määrässä oli vähennystä edellisestä vuodesta 25.7 prosenttia.

Teknokemiallisesta tehtaasta lähetettyjen tuotteiden raha-arvo oli 14.7 milj. markkaa, edellisenä vuotena 11.3 milj. markkaa.

Tulitikkutehdas lähetti 39 226 laatikkoa à 1 000 rasiaa tulitikkuja. Tuotannon raha-arvo oli 18.3 milj. mk. Edellisenä vuonna tehdas lähetti tulitikkuja 33 112 laatikkoa, raha-arvoltaan 12.9 milj. markkaa.

Lihanjalostustehtaat lähettivät viime vuonna valmisteitansa 11.1 milj. markan arvosta. Edellisenä vuonna lähetettyjen valmisteiden raha-arvo oli 12.2 milj. markkaa, joten vähennys oli 9.1 %.

Osuustoiminnalliset vakuutuslaitokset.

Keskinäisen Henkivakuutusyhtiö Kansan toiminta kehittyi vuoden 1941 alkupuoliskolla ripeästi.

Uusien vakuutusten hankinta oli erittäin tuloksellista ja vakuutusten voimassapysyminen parempaa kuin koskaan aikaisemmin. Maamme jouduttua jälleen sotaan kesäkuun lopussa keskeyttivät henkivakuutusyhtiöt toistaiseksi uusien henkivakuutusten myöntämisen, ryhtyen niitä uudelleen myöntämään vasta marraskuun alussa. Uusien henkivakuutusten hankinta nousi vuoden 1941 aikana 98.6 milj. markkaan, lisääntyen edellisestä vuodesta 32 milj. markalla. Vakuutettujen kuolleisuus nousi sotakuolemantausten vuoksi suureksi. Sensijaan jäi vakuutusten keskeytyminen muista syistä vähäiseksi. Henkivakuutuskanta kasvoi kuluneen vuoden aikana yli 40 milj. markalla, nousten vuoden lopussa yli 1 290 milj. markan.

Keskinäisen Palo- ja Tapaturmavakuutusyhtiö Kansan palovakuutusosaston suoraan hankkimien palovakuutusten kanta oli vuoden 1941 päättyessä 3 776.3 milj. mk. Lisäys edellisestä vuodesta on 592 milj. mk. Tähän lisäykseen, joka on suurin yhtiön koko toimintajalalta, on tärkeältä osaltaan vaikuttanut erikoisesti kiinteistöjen arvonnoususta johtunut vakuutussummien tarkistus. Palovahinkoja sattui kuluneen vuoden aikana 188, eli 2 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Palokorvausten määrä sensijaan kasvoi yli 1 milj. markalla edellisestä vuodesta, johtuen tämä kahden osuusliikkeen osalle sattuneista suurpaloista.

Yhtiön tapaturma- ja autovakuutusosastojen toiminta on poikkeuksellisiin olosuhteisiin katsoen ollut tyydyttävää.

Eläkelaitos Tuen vakuutettujen luku lisääntyi vuoden 1941 aikana 395:llä, nousten 4285:een. Vakuutettujen vuotuinen eläkesumma kasvoi 4.3 milj. markalla, nousten 37 milj. markkaan.

Vakuutuslaitosten hallussa olevat vakuutettujen säästöönpanot ja laitosten omat rahastot nousivat vuoden 1941 päättyessä yhteensä yli 370 milj. markan.

Osakeyhtiö Kehityksen Kirjapaino, Pori, 1942